

Протокол

засідання Бюро з забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності біолого-екологічного факультету № 16 від 1.02.2023

ПРИСУТНІ: доц. Шарамок Т. С., доц. Дрегваль О.А., доц. Кофан І.М., доц. Шульман М. В., доц. Яковенко В.М., доц. Скорик О.Д., ас. Курченко В.О., студентка групи БП-18-1 Чокаль Н. С., студентка групи БН-20-1 Бойко Р. Д., студентка групи БХ-19-1 Кіндратенко Є. І., студентка групи БП-20-1 Лагода В. І., студентка групи БН-20-1 Тесленко М. С., студентка групи БЕ-20-1 Танцуріна Є. В., студент групи БГ-20-1 Голуб О. В., студентка групи БЕ-18-1 Мацюк В. О., студентка групи БЕ-19-1 Мусієнко А. В.

СЛУХАЛИ: Аналіз та звіт про моніторинг анкетування здобувачів вищої освіти щодо ефективності навчання, задоволення від отриманих результатів, впевненості в можливості застосовувати отримані практичні навички та знання у майбутній професійній діяльності для забезпечення високої якості освітнього процесу; аналіз та оцінювання фахового та наукового рівня науково-педагогічних працівників БЕФ за результатами опитування здобувачів вищої освіти всіх рівнів; аналіз анкетування здобувачів вищої освіти щодо дотримання академічної доброчесності; про організацію зустрічей та анкетування стейкхолдерів, запрошення для співбесід зі студентами випускників минулих років та потенційних роботодавців.

ВИСТУПИЛИ:

Доц. Дрегваль О.А. розпочала засідання з результатів анкетування здобувачів вищої освіти, які навчаються на кафедрі мікробіології та вірусології. Були проаналізовані результати анкетування здобувачів вищої освіти, що навчаються за спеціальністю **162 Біотехнології та біоінженерія за першим (бакалаврським рівнем) освіти**. Показник якості організації освітньої діяльності для дисциплін, що викладалися у 1 семестрі, був високий для 52 % дисциплін, вище середнього – для 36 % дисциплін та середній – для 11 % (дисципліна «Психологія особистого зростання» та трьох викладачів фізичної культури). Здобувачі високо оцінили всі пункти анкети для фахових дисциплін циклу професійної підготовки (середнє значення 4,41-4,83), а також для базових дисциплін циклу професійної підготовки (4,0-4,67); для циклу загальної підготовки (у тому числі фізична культура) бали були нижче (3,6-4,14).

На питання «Що найбільше сподобалося під час вивчення дисципліни?» студенти відповідали: «Заняття з інтерактивною дошкою»,

«Простота та логічність викладання», «Змістовність та насиченість інформації, добродушне ставлення викладача до студентів, бажання іти назустріч»; «Пояснення щодо розв'язку задач», «Лабораторні роботи наживу (викладач самостійно виконував та показував експерименти в лабораторії та пояснював їх)» (Органічна хімія, доц. Коптева С.Д.) «Можливість подальшого використання отриманих мною знань»; «Моменти, коли розповідали причетність цієї дисципліни до основної спеціальності факультету» (Основи вищої математики, доц. Сяєв А.В.); «Дуже активні дискусії на лабораторних заняттях та багато цікавих фактів із історії та сучасної науки» (Загальна мікробіологія та вірусологія, доц. Гаврилюк В.Г.).

На питання «Що треба змінити» були відповіді: «Більше інтерактиву та комунікації із студентами, додати презентації, наочний матеріал»; «Зменшити наявність на парах кардіонагрузки, додаткові завдання для студентів, що не мають змоги займатись, наприклад, за станом здоров'я (стосується фізкультури).

В анкетуванні взяли участь 10 із 13 студентів (77 %), що навчаються за спеціальністю **162 Біотехнології та біоінженерія за другим (магістерським рівнем) освіти**. Аналіз анкетування виявив високий рівень показника якості організації освітньої діяльності для 7 дисциплін (ПЯ 87-97) та вище середнього – для 1 дисципліни (ПЯ – 81). Студенти Пропозицій та побажань щодо поліпшення проведення занять не залишали.

Аналіз анкетування здобувачів вищої освіти, що навчаються за спеціальністю **091 Біологія ОП Мікробіологія та вірусологія** за першим рівнем освіти показав, що 63 % дисциплін мають високий показник якості організації освітньої діяльності; 28 % – вище середнього та 9 % – середній. Здобувачі високо оцінили всі пункти анкети для фахових дисциплін циклу професійної підготовки (середнє значення 4,44-4,81); найнижчі бали (3,7-4,3) виставлялися для дисциплін циклу загальної підготовки (у тому числі фізична культура).

На питання «Що найбільше сподобалося під час вивчення дисципліни?» студенти відповідали: «Цікаві знання», «Чітке пояснення матеріалу», «Відданість викладача своїй справі. Формат викладання матеріалу та спілкування зі студентами», «Сучасний підхід та унікальні методики», «Розуміння студентів, вміння допомогти», «Вчасне оцінювання, пунктуальність», «Професійне відношення до роботи».

На питання «Що треба змінити?» відповідали: «Добавити мультимедіа», «Озвучувати бали, які заробили під час семестру», «Більше пояснень, показувати як саме робити лабораторні роботи».

Результати за анкетною «Дотримання академічної доброчесності студентами кафедри мікробіології, вірусології та біотехнології. В опитуванні взяли участь 55 здобувачів, які навчаються на 1-5 курсах. 98 % опитаних на питання «Чи знайомі Ви з поняттям академічної доброчесності?» відповіли «так» і перерахували усі відомі їм види порушень

академічної доброчесності. На питання «Чи інформують Вас науково-педагогічні працівники та куратор про процедуру дотримання академічної доброчесності під час навчання в університеті?» 94 % опитаних ствердно відповіли; 82 % опитаних підтвердили, що знають про використання в університеті програмного забезпечення для автоматичної перевірки на плагіат та про наслідки порушення академічної доброчесності, передбачені для здобувачів вищої освіти в ДНУ. Більшість здобувачів (94 %) ознайомлені з нормативними документами, які регулюють політику дотримання академічної доброчесності в ДНУ. На питання «Чи приймаються в університеті заходи проти здобувачів, в роботах яких виявлено елементи плагіату?» 36% опитаних ствердно відповіли, інші відповіли, що не чули про такі випадки або не знають про такі випадки. На питання «Які з перерахованих заходів використовуються в університеті при виявленні плагіату у роботах здобувачів вищої освіти» більшість відповіли, що така робота не зараховується (42 відповіді), пропонується часткове доопрацювання (28 відповідей), це негативно впливає на підсумкову оцінку (24 відповіді). На питання «Які санкції щодо здобувачів Ви вважаєте доцільними у разі виявлення і доведення академічної недоброчесності?» переважна більшість відповіли, що необхідне повторне проходження оцінювання (50 відповідей). Більшість студентів вважають доречним проведення дискусій, тренінгів та інших заходів щодо популяризації академічної доброчесності (89 %). На питання «Виберіть ресурси та процедури, які Ви особисто використовуєте у процесі написання робіт?» більшість (47 відповідей) вказали, що завжди доступні матеріали аналізують, цитують із зазначенням джерела. На питання «Чи об'єктивна, на Вашу думку, чинна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ДНУ?» більшість (60 %) відповіли ствердно, інші – «частково» або «важко відповісти».

Доц. Кофан І.М. проаналізувала результати анкетування здобувачів вищої освіти, що навчаються за спеціальністю 014.05 Середня освіта (ОП Біологія та здоров'я людини) (перший – бакалаврський рівень та другий – магістерський рівень) та здобувачів, що навчаються за спеціальністю 091 Біологія (ОП Біорізноманіття та ландшафтний дизайн) (перший – бакалаврський рівень) на біолого-екологічному факультеті.

За цими спеціальностями навчаються 96 студентів, які взяли участь в анкетуванні «Викладач очима студентів». Опитування студентів було анонімним. Анкетування проводилося після закінчення першого семестру.

Переважає більшість здобувачів вищої освіти (95%) відповіли, що відвідували більше 50% занять. Середній бал успішності у більшості студентів, що брали участь в опитуванні був вище середнього (від 75 та вище).

Всі студенти підтвердили, що викладання здійснювалося державною мовою, вимова була чіткою, зрозумілою та виразливою. Слід зазначити, що

переважно високо оцінили викладання всіх дисциплін. Всі викладачі дотримувалися розкладу, ніхто не запізнився на заняття. Особливо студенти наголошували на доброзичливій атмосфері на лекціях, лабораторних та практичних роботах. Здобувачі аргументували це тим, що було доброзичливе ставлення до них, розуміння до ситуацій.

Стосовно покращення навчального процесу, можна відзначити наступне:

- студентам відкривають світ сучасних педагогічних технологій;
- викладачі використовують аудіо-візуальні засоби навчання, що сприяє полегшеному розумінню теми та розширює кругозір з навчального матеріалу;
- викладачі активно застосовують інтерактивні методи навчання такі як: «мозковий штурм», «лекція-провокація»;
- викладачі почали використовувати електронні журнали, за допомогою яких студенти можуть бачити свої поточні оцінки.

Здобувачі вищої освіти відмінно оцінили як викладачі презентують свої дисципліни, наголосили студенти на тому, що кожен викладачі з перших хвилин викладання змогли зацікавити кожного, а також пояснюють важливість вивчення своєї дисципліни для майбутньої професії. З усіма викладачами був постійний зв'язок, завдяки чому студенти завжди отримували відповіді на запитання. Всі викладачі намагалися забезпечувати навчальними матеріалами, надавали можливість до електронних конспектів, підручників, посібників, відео та аудіо матеріалів.

Всі викладачі чітко та зрозуміло пояснювали матеріал, були чітко визначені всі вимоги та терміни виконання робіт. Слід зазначити, що студенти високо оцінили те, що всі викладачі надавали рекомендації та джерела для виконання домашніх завдань.

На питання «Що найбільше сподобалось при вивченні дисципліни» студенти відмічали у викладачів гарне знання матеріалу, доброзичливе ставлення до студентів, цікаву і зрозумілу подачу навчального матеріалу, доступну мову викладання і ерудованість, чіткість і ясність домашнього завдання. Також здобувачі вищої освіти зазначали, що теоретичний матеріал був цікавий, практичні та лабораторні роботи були на високому рівні, більшість студентів відмітили сучасність знань та можливість їх практичного застосування. Переважна більшість студентів зазначили, що під час навчання використовували спеціалізовані інтернет-ресурси та платформи. Здобувачі зазначали, що викладачі пояснюють важкі моменти до 100% розуміння. Слід зазначити, що студенти задоволені тим, що багато лекцій супроводжуються презентаціями, що значно полегшує навчання в дистанційному режимі, а також викладачі використовують аудіо-візуальні засоби навчання, що полегшує розуміння матеріалу.

На запитання «Що можна змінити під час вивчення дисципліни» студенти висловлювали, що слід збільшити кількість годин на лекції та на проведення лабораторних і практичних робіт.

Отже, якість знань не змінилася в гіршу сторону. Слід наголосити на тому, що здобувачі вищої освіти зазначили, що, не дивлячись на стан в Україні, вони отримують якісні знання.

Анкетування з приводу *дотримання академічної доброчесності* в Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара було проведено серед здобувачів вищої освіти кафедри. Були опитані здобувачі 1-5 років навчання.

Анкетування показало, що усі здобувачі знайомі з поняттям академічної доброчесності, зокрема з такими його формами, як академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, корупція. Усі здобувачі показали, що науково-педагогічні працівники інформують їх з приводу процедур дотримання академічної доброчесності. Також усі здобувачі показали, що знають про наслідки порушення академічної доброчесності та ознайомлені з нормативними документами, що регулюють політику дотримання академічної доброчесності в ДНУ, але не усі здобувачі знають, що в університеті приймаються заходи щодо здобувачів, у роботах яких виявлено плагіат. Всі знають про використання в університеті програмного забезпечення для автоматичного виявлення плагіату у курсових та дипломних роботах здобувачів. Серед заходів, що використовуються в університеті при виявленні плагіату у роботах здобувачів вищої освіти, здобувачі назвали: незарахування роботи, часткове доопрацювання роботи, а також можливість відрахування з університету.

Усі здобувачі назвали доречними проведення дискусій, тренінгів, майстер-класів та інших заходів для популяризації академічної доброчесності з-поміж здобувачів вищої освіти.

Здобувачі запропонували власні санкції щодо здобувачів у разі виявлення і доведення академічної недоброчесності: повторне проходження оцінювання, повторне проходження відповідного освітнього компонента програми (повторне вивчення дисципліни).

Доц. Шульман М.В. надала звіт щодо результатів анкетування здобувачів спеціальності 101 Екологія ОП Екологія трьох рівнів підготовки: бакалавра (1–4 років навчання), магістра (1 року навчання) та аспіранта (1–2 років навчання). Опитуванням були охоплені як групи кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології, так і групи кафедри зоології та екології. Аналіз навчального процесу проводився інтегрально за результатами обох кафедр.

Аналіз анкет бакалаврів-екологів показав наступні результати:

Найвищу оцінку в 98 балів отримали дисципліни, що читалися викладачами кафедри зоології та екології – «Екологія людини»,

«Техноекологія», «Біологічні основи екології» (зоологія) і «Заповідна справа».

Порівняно нижчий рейтинг отримали такі дисципліни: «Організація та управління в природоохоронній діяльності» (70,67) та «Економіка природокористування» (63,33).

Предметами з найвищим рейтингом, що читалися викладачами кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології екологів рівня підготовки бакалавра виявилися наступні: «Вступ до фаху» і «Екологічні основи землеробства та агрохімія ґрунтів» – по 100 балів, «Біологічні основи екології» (ботаніка) і «Моделювання та прогнозування стану довкілля» (по 98 балів), «Екологія рослин» і «Хімічний аналіз компонентів екосистем² (по 96 балів).

Високий рейтинг отримали від магістрів-екологів наступні дисципліни, що читалися викладачами кафедри зоології та екології: «Принципи розробки інноваційних проектів в екології», «Управління та планування в екології» (по 97 балів) і «Методологія та організація наукових досліджень» (95).

Предмети з найвищим рейтингом на рівні 100 балів, що читалися викладачами кафедри геоботаніки, ґрунтознавства виявилися «Стратегічна екологічна оцінка», «Методи обробки та інтерпретації екологічної інформації», «Новітні принципи та методи захисту середовища», «Оцінка ландшафтного і біологічного різноманіття та аналіз антропогенного впливу на довкілля».

Аспіранти високо оцінили викладання предметів «Просторова екологія» (98,00) і «Регіональні екологічні проблеми та стратегії» (94,04).

Загальний середній бал по дисциплінам у бакалавратурі, що читалися викладачами кафедри зоології та екології становив 88,02 бали.

Загальний середній бал предметів, що читалися бакалаврам-екологам викладачами кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології складає 93 бали

Загальний середній бал по дисциплінам у магістратурі, що читалися викладачами кафедри зоології та екології становив 96,08 балів.

Загальний середній бал предметів, що читалися магістрам-екологам викладачами кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології складає 100 балів.

Серед критеріїв, які отримали найвищі бали (в середньому в 4,8-4,9 бали) такі:

Викладач вільно володів матеріалом, ясно та логічно викладав його, коментував складні моменти, виділяв головне у темі, використовував матеріали, що відображають сучасний стан наукових досліджень.

Викладач підтримував контакт з аудиторією, вільно, змістовно та зрозуміло відповідав на питання студентів, наводив приклади із практики.

Викладачем були чітко визначені вимоги та надані рекомендації щодо виконання самостійної роботи, необхідна для цього література.

Викладач чітко дотримувався розкладу занять, вчасно розпочинав та завершував заняття. Завжди була можливість консультуватися з викладачем.

Викладач проводив заняття державною мовою (виразність, чистота мови, чіткість дикції, нормативний темп).

Викладач коректно та з повагою ставився до всіх студентів, створював доброзичливу, сприятливу для засвоєння матеріалу емоційно-психологічну атмосферу.

Високу середню оцінку у 4,6-4,7 бали отримали критерії:

Викладач повністю презентував дисципліну на початку занять, пояснив важливість її вивчення для майбутньої професії, ознайомив з системою та критеріями оцінювання та чітко їх дотримувався.

Викладач забезпечив викладання дисципліни навчальними та методичними матеріалами (авторський підручник/ посібник/конспект/методичні вказівки тощо).

Заняття проводилися із використанням мультимедійних засобів навчання (презентацій, аудіо-, чи відеороликів, анімаційних роликів тощо).

Серед критеріїв, які отримали відносно низькі оцінки (в середньому 4,4 бали) наступні:

Викладач застосовував інтерактивні форми проведення занять: мозковий штурм, активне залучення студентів до обговорення, тренінг, круглий стіл, кейс-метод тощо.

Відгуки щодо дисциплін, що читають викладачі кафедр зоології та екології і геоботаніки, ґрунтознавства та екології здебільшого позитивні. В коментарях відзначаються цікава подача матеріалу, фаховість викладачів, цікаві творчі завдання, доброзичлива атмосфера та контакт викладача з аудиторією, наявність презентацій, цікаві відеоролики за темами. Негативні відгуки майже відсутні, з наявних, в основному, стосувалися дистанційного режиму навчання та технічних неполадок з інтернет-зв'язком і електромережею.

В усіх анкетах негативна відповідь на запитання «Вам довелося дати хабар (грошову винагороду, подарунок, послугу) викладачу, щодо якого заповнюється анкета?».

Аналіз результатів анкетування дисциплін, що викладалися на ОП Екологія викладачами інших кафедр біолого-екологічного факультету

Найвищий рейтинг від студентів-екологів отримала дисципліна «Біологія лікарських рослин» (99,67), також високо оцінили студенти «Молекулярну біологію» (96,80), нижчі бали отримали такі дисципліни: «Індивідуальний розвиток» (63,89) і «Фітодизайн та зелена архітектура» (58,50). Загальний середній рейтинг дисциплін цієї групи склав 73,28 бали.

Аналіз результатів анкетування загальних дисциплін, що викладалися на ОП Екологія викладачами інших факультетів ДНУ

Найвищий рейтинг від студентів-екологів отримала дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» (98,44), також високо

студенти оцінили «Хімію» (98,00), дещо нижче – «Іноземну мову» (англ.) (88,33). «Фізична культура» оцінена в середньому 71,42 бали. Порівняно низькі оцінки отримали такі дисципліни: «Природоохоронне законодавство та екологічне право» (54,86), «Інформаційні та комунікаційні технології» (53,11) та «Українська мова за професійним спрямуванням» (викл. Яремчук Н.С.) (49,75). Загальний середній рейтинг загальних дисциплін склав 73,28 бали.

Коментарі студентів в анкетах виявилися як позитивного, так і негативного характеру. Позитивні: змістовність викладання матеріалу, дуже зрозуміло пояснюється матеріал, надається допомога щодо виконання вправ, цікава подача лекційного матеріалу з демонстрацією презентацій. Негативні приклади: мало інтерактивних форм проведення занять, більше презентацій і відео, налагодити технічні проблеми проведення занять.

Аналіз результатів анкетування за загальними анкетами

Анкетування було проведене серед студентів першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (аспірантського) рівнів вищої освіти спеціальності 101 Екологія (ОП «Екологія»).

Результати анкетування **«Дотримання академічної доброчесності здобувачами ОП «Екологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» 1–4 років навчання** (загальна кількість опрацьованих анкет – 18) показали, що 100 % опитаних знайомі з поняттям академічної доброчесності, переважна більшість опитаних ознайомена з усіма видами порушень академічної доброчесності, 16 % відповіли, що жоден з видів порушень мені не відомий. На питання «Чи інформують Вас науково-педагогічні працівники та куратор про процедуру дотримання академічної доброчесності під час навчання в університеті?» тільки один студент відповів «ні», інші опитані відповіли ствердно. Один студент відповів, що не знає про використання в університеті програмного забезпечення для автоматичної перевірки на плагіат. З наслідками порушення академічної доброчесності, передбаченими для здобувачів вищої освіти в ДНУ, ознайомлені 89 % опитаних. Переважна більшість опитаних відповіла, що ознайомена з документами, що регулюють політику дотримання доброчесності в ДНУ. На питання «Чи приймаються в університеті заходи проти здобувачів, в роботах яких виявлено елементи плагіату?» 38 % опитаних відповіли ствердно, інші відповіли, що не чули, або не знають про випадки порушення доброчесності. На запитання «Які з перерахованих заходів використовуються в університеті при виявленні плагіату у роботах здобувачів вищої освіти?» 44 % студентів зазначили, що така робота не зараховується і це негативно впливає на підсумкову оцінку при захисті роботи; 27 % – пропонується часткове доопрацювання роботи, це негативно впливає на підсумкову оцінку при захисті роботи і така робота не зараховується. На питання «Які санкції щодо здобувачів Ви вважаєте доцільними у разі виявлення і доведення академічної недоброчесності?» 84 % опитаних відповіли, що це «повторне проходження

оцінювання», 16 % – повторне проходження оцінювання та позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання. Також 95 % опитаних вважають доречним проведення дискусій, тренінгів, майстер-класів та інших заходів з цього питання. На запитання «Чи приймали Ви участь у подібних заходах?» 50 % відповіли ствердно. На запитання «Чи об'єктивна, на Вашу думку, чинна система оцінювання результатів у ДНУ?» переважна більшість студентів відповіли «так». У критерію з вибору ресурсів та процедур, що особисто використовують студенти у процесі написання робіт, 50 % обрали «завжди доступні матеріали, аналізую, цитую із зазначенням джерела» та 50 % – «в окремих випадках опрацьовую доступні матеріали, аналізую, цитую із зазначенням джерела». На запитання «Чи стикалися Ви під час навчання з упередженим ставленням до Вас, з необ'єктивним оцінюванням, некоректною поведінкою викладачів або інших співробітників?» 28 % опитаних відповіли, що ні, але мені відомі такі випадки, що трапилися з іншими студентами; 17 % відповіли ствердно, інші 55 % – ні.

Результати анкетування «Дотримання академічної доброчесності здобувачами ОП «Екологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти» 1-го року навчання (загальна кількість опрацьованих анкет – 3) показали, що 100 % опитаних знайомі з поняттям академічної доброчесності, всі опитані ознайомлені з усіма видами порушень академічної доброчесності. На питання «Чи інформують Вас науково-педагогічні працівники та куратор про процедуру дотримання академічної доброчесності під час навчання в університеті?» 100 % відповіли ствердно. Два студента відповіли, що не знають про використання в університеті програмного забезпечення для автоматичної перевірки на плагіат. Щодо наслідків порушення академічної доброчесності, передбаченими для здобувачів вищої освіти в ДНУ, ознайомлені 100 % опитаних. На запитання «Чи ознайомлені Ви з нормативними документами, що регулюють політику дотримання академічної доброчесності в ДНУ?» всі студенти відповіли, що так. На запитання «Чи приймаються в університеті заходи проти здобувачів, в роботах яких виявлено елементи плагіату?» всі студенти відповіли, що не чули про такі випадки. На запитання «Які з перерахованих заходів використовуються в університеті при виявленні плагіату у роботах здобувачів вищої освіти?» 100 % надали відповідь «така робота не зараховується; це негативно впливає на підсумкову оцінку при захисті роботи». На питання «Які санкції щодо здобувачів Ви вважаєте доцільними у разі виявлення і доведення академічної недоброчесності?» більшість відповіли «повторне проходження оцінювання». На запитання «Чи доречними, на Вашу думку, є проведення дискусій, тренінгів, майстер-класів та інших заходів для популяризації академічної доброчесності з-поміж здобувачів вищої освіти?» більшість відповіли, що так. На запитання «Чи приймали Ви участь у подібних заходах?» більшість відповіли негативно. На запитання «Чи об'єктивна, на Вашу думку, чинна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ДНУ?» всі відповіли

ствердно. З вибору ресурсів та процедур, які студенти особисто використовують у процесі написання робіт, більшість магістрів обрали «в окремих випадках опрацьовую доступні матеріали, аналізую, цитую із зазначенням джерела». На запитання «Чи стикалися Ви під час навчання з упередженим ставленням до Вас, з необ'єктивним оцінюванням, некоректною поведінкою викладачів або інших співробітників?» 100 % магістрів відповіли, що ні.

Результати анкетування «Дотримання академічної доброчесності здобувачами ОП «Екологія» третього (аспірантського) рівня вищої освіти» 1–2 року навчання (загальна кількість опрацьованих анкет – 3) показали, що 100 % опитаних знайомі з поняттям академічної доброчесності, більшість опитаних ознайомлені з усіма видами порушень академічної доброчесності, один відповів «жоден з видів порушень мені не відомий». На питання «Чи інформують Вас науково-педагогічні працівники та куратор про процедуру дотримання академічної доброчесності під час навчання в університеті?» всі відповіли ствердно. Всі аспіранти відповіли, що знають про використання в університеті програмного забезпечення для автоматичної перевірки на плагіат. Щодо наслідків порушення академічної доброчесності, передбаченими для здобувачів вищої освіти в ДНУ, також ознайомлені 100 % опитаних. На запитання «Чи ознайомлені Ви з нормативними документами, які регулюють політику дотримання академічної доброчесності в ДНУ?» всі студенти відповіли, що так. На запитання «Чи приймаються в університеті заходи проти здобувачів, в роботах яких виявлено елементи плагіату?» двоє здобувачів відповіли, що так, один – не чув про такі випадки. На запитання «Які з перерахованих заходів використовуються в університеті при виявленні плагіату у роботах здобувачів вищої освіти?» більшість надали відповідь «така робота не зараховується; це негативно впливає на підсумкову оцінку при захисті роботи; пропонується часткове доопрацювання роботи». На питання «Які санкції щодо здобувачів Ви вважаєте доцільними у разі виявлення і доведення академічної недоброчесності?» більшість відповіли «повторне проходження оцінювання», один аспірант вважає, що потрібно відрахування з університету. На запитання «Чи доречними, на Вашу думку, є проведення дискусій, тренінгів, майстер-класів та інших заходів для популяризації академічної доброчесності з-поміж здобувачів вищої освіти?» більшість відповіли, що так. На запитання «Чи приймали Ви участь у подібних заходах?» більшість відповіли позитивно. На запитання «Чи об'єктивна, на Вашу думку, чинна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ДНУ?» 100 % відповіли ствердно. З вибору ресурсів та процедур, що студенти особисто використовують у процесі написання робіт, більшість пошукачів обрали «в окремих випадках опрацьовую доступні матеріали, аналізую, цитую із зазначенням джерела». На запитання «Чи стикалися Ви під час навчання з упередженим ставленням до Вас, з необ'єктивним оцінюванням, некоректною поведінкою викладачів або інших співробітників?» всі надали відповідь «ні».

Заходи з покращення забезпечення ОП Екологія

1. Викладачами кафедр зоології та екології та геоботаніки, ґрунтознавства та екології систематично готуються до друку методичні матеріали з низки навчальних дисциплін.

2. Викладачами кафедри геоботаніки, ґрунтознавства та екології доц. Горбань В.А., доц. Котович О.В., доц. Лісовець О.І., доц. Яковенко В.М. подана заявка на участь у програмі ЄС Еразмус напрям Жан Моне 2023, орієнтована на розвиток ОП Екологія з урахуванням пріоритетів європейської інтеграції України.

3. Для підвищення ефективності освітнього процесу викладачами кафедр постійно доповнюється і удосконалюється база мультимедійних матеріалів (презентації, фото- та відеоматеріали), оновлюються інтерактивні методи навчання (мозковий штурм, кросворди, вікторини) з дисциплін які викладаються студентам екологам.

4. Викладачі кафедр зоології та екології і геоботаніки, ґрунтознавства та екології постійно підвищують свою кваліфікації та беруть участь у конференціях різного рівня.

Ас. Курченко В.О. оголосила про результати анкетування здобувачів вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія (ОП «Системна біологія та гідробіоресурси»).

Було проведено аналіз анкетування «Викладач очима студентів» студентів бакалаврів та магістрів. Студенти досить високо оцінили якість освітньої діяльності при викладанні навчальних дисциплін.

Стосовно студентів першого року навчання, то їм викладалися наступні дисципліни: «Альгологія з основами мікології», «Загальна цитологія та гістологія», «Основи системної біології». Максимальні 100 балів отримала дисципліна «Альгологія з основами мікології» (лекційні заняття). Найвище оцінили такі показники: «Викладач повністю презентував дисципліну на початку занять, пояснив важливість її вивчення для майбутньої професії, ознайомив з системою та критеріями оцінювання та чітко їх дотримувався» (5 балів); «Викладач вільно володів матеріалом, ясно та логічно викладав його, коментував складні моменти, виділяв головне у темі». Нижчі бали отримали показники: «Викладач застосовував інтерактивні форми проведення занять: мозковий штурм, активне залучення студентів до обговорення, тренінг, круглий стіл, кейс-метод тощо»; «Викладачем були чітко визначені вимоги та надані рекомендації щодо виконання самостійної роботи, необхідної для цього літератури та джерел її отримання» (4,3 балів). На питання: «Що найбільше сподобалось?» Відповідали: «Сподобалося чітке пояснення з додатковим розписом кожного процесу; Цікаві відеоролики, обговорення. Чітке планування роботи, пояснення матеріалу та контакт з студентами. На питання: «Що потрібно змінити?» Відповідали: «Додати

можливість студентам вести дискусії з викладачем; Додати більше фотоматеріалів».

На другому курсі викладалися такі дисципліни: «Біологія індивідуального розвитку», «Іхтіологія», «Експериментальна біологія», «Астробіологія», «Індивідуальний розвиток та вікова фізіологія». Переважна більшість студентів відповіли, що відвідували більше 50% занять. Найвищі бали отримали «Викладач проводив заняття державною мовою (виразність, чистота мови, чіткість дикції, нормативний темп); «Викладач коректно та з повагою ставився до всіх студентів, створював доброзичливу, сприятливу для засвоєння матеріалу емоційно-психологічну атмосферу». Менші бали отримали показники: «Заняття проводилися із використанням мультимедійних засобів навчання (презентацій, аудіо-, чи відеороликів, анімаційних роликів тощо)»; «Викладачем були чітко визначені вимоги та надані рекомендації щодо виконання самостійної роботи, необхідної для цього літератури та джерел її отримання». На питання: «Що найбільше сподобалось?» Відповідали: «Все. Нічого змінювати не треба».

На третьому курсі викладалися наступні дисципліни «Порівняльна гістологія», «Астробіологія», «Фізіологія та біохімія гідробіонтів», «Основи рибництва». Високі бали отримано за такими показниками: «Викладач чітко дотримувався розкладу занять, вчасно розпочинав та завершував заняття. Завжди була можливість консультиватися з викладачем»; «Викладач підтримував контакт з аудиторією, вільно, змістовно та зрозуміло відповідав на питання студентів, наводив приклади із практики». Трохи менший бал отримано за показником: «Викладач коректно та з повагою ставився до всіх студентів, створював доброзичливу, сприятливу для засвоєння матеріалу емоційно-психологічну атмосферу»; «Викладач проводив заняття державною мовою (виразність, чистота мови, чіткість дикції, нормативний темп)».

На четвертому курсі викладалися наступні дисципліни: «Спеціальна іхтіологія», «Порівняльна ембріологія», «Поведінкові реакції живих систем», «Інтенсивні технології в аквакультурі». Високі бали отримано за такими показниками: «Викладач повністю презентував дисципліну на початку занять, пояснив важливість її вивчення для майбутньої професії, ознайомив з системою та критеріями»; «Викладач вільно володів матеріалом, ясно та логічно викладав його, коментував складні моменти, виділяв головне у темі». Менші бали отримали такі показники: «Заняття проводилися із використанням мультимедійних засобів навчання (презентацій, аудіо-, чи відеороликів, анімаційних роликів тощо)».

На п'ятому курсі (другий (магістерський) освітній рівень) викладалися такі дисципліни: «Адаптогенез у біологічних системах», «Хронобіологія», «Морська біологія», «Сучасні проблеми гідробіології», «Наукове проектування водних біосистем». Переважна більшість студентів відповіли, що відвідували більше 50% занять. За усіма показниками було отримано найвищі бали. Усі дисципліни отримали максимальні 100 балів. На питання:

«Що найбільше сподобалось?» Відповідали: «Методика викладання дисципліни при дистанційних умовах; «Змістовні лекції»; «Змістовне викладання матеріалу, приклади з практики».

Анкетування «Дотримання академічної доброчесності здобувачами ОП «Системна біологія та гідробіоресурси»

Більшість опитуваних ознайомлені з основними поняттями академічної доброчесності. На питання «Чи стикалися Ви під час навчання з упередженим ставленням до Вас, з необ'єктивним оцінюванням, некоректною поведінкою викладачів або інших?» випускники відповідали: «Ні»

На питання «Виберіть ресурси та процедури, які Ви особисто використовуєте у процесі написання робіт?» відповідали: «Завжди доступні матеріали, аналізую, цитую із зазначенням джерела». На питання «Чи об'єктивна, на Вашу думку, чинна система оцінювання результатів» відповіли: «Так». На питання: «Які санкції щодо здобувачів Ви вважаєте доцільними у разі виявлення і доведення академічної недоброчесності?» відповідали: «Повторне проходження оцінювання; відрахування з університету». На питання: «Чи приймаються в університеті заходи проти здобувачів, в роботах яких виявлено елементи плагіату?» відповідали: «Так, але не чув про такі випадки». На питання: «Які види порушень академічної доброчесності Вам відомі (оберіть з переліку)?» відповідали: «Усі види порушень мені відомі, академічний плагіат».

Доц. Скорик О.Д. проаналізувала результати анкетування студентів, які навчаються за спеціальностями 091 «Біологія» (ОПП «Біохімія та фізіологія») (студенти 1, 2, 3 та 4 курсу). В анкетуванні взяли участь 10 студентів кафедри біохімії та фізіології. Опитування студентів було анонімним.

Переважна більшість здобувачів вищої освіти (більше 80%) відповіли, що відвідували більше 50 % занять. Середній бал успішності у більшості студентів, які брали участь в опитуванні склав 90-100 та 75-89.

Здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, за спеціальністю 091 «Біологія» (ОПП «Біохімія та фізіологія») 1, 2, 3 та 4 курсу переважно високо оцінили викладання всіх дисциплін. Студенти 1 курсу – 4,8 балів; 2 курсу – 4,6 балів; 3 та 4 – 4,9 (усереднений бал для всіх курсів за пунктами 1-10 становив 4,85).

Оскільки загальна картина схожа для усіх курсів, то далі будуть наведені дані усереднені за усіма курсами. Студенти 1, 2, 3 та 4 курсів найвищими балами оцінили такі пункти, як «Викладач вільно володів матеріалом, ясно та логічно викладав його, коментував складні моменти, виділяв головне у темі, використовував матеріали, що відображають сучасний стан наукових досліджень», «Викладач забезпечив викладання дисципліни навчальними та методичними матеріалами (авторський підручник/ посібник/конспект лекцій/методичні вказівки тощо)», «Викладач

підтримував контакт з аудиторією, вільно, змістовно та зрозуміло відповідав на питання студентів, наводив приклади із практики», «Викладач повністю презентував дисципліну на початку занять, пояснив важливість її вивчення для майбутньої професії, ознайомив з системою та критеріями оцінювання та чітко їх дотримувався», «Викладачем були чітко визначені вимоги та надані рекомендації щодо виконання самостійної роботи, необхідної для цього літератури та джерел її отримання», «Викладач чітко дотримувався розкладу занять, вчасно розпочинав та завершував заняття. Завжди була можливість консультуватися з викладачем» (в середньому ці пункти були оцінені у 4,9 балів). Також усі всі студенти відмічають, що викладачі проводили заняття державною мовою, а також коректно та з повагою ставилися до всіх студентів, створювали доброзичливу, сприятливу атмосферу. Такі пункти, як «Викладач застосовував інтерактивні форми проведення занять: мозковий штурм, активне залучення студентів до обговорення, тренінг, круглий стіл, кейс-метод тощо» та «Заняття проводилися із використанням мультимедійних засобів навчання (презентацій, аудіо-, чи відеороликів, анімаційних роликів тощо)» оцінені трохи нижче – в середньому для усіх курсів 4,3 та 4,6 відповідно.

На запитання «Вам довелося дати хабар (грошову винагороду, подарунок, послугу) викладачу, щодо якого заповнюється анкета?», усі відповіли «Ні».

На питання «Що найбільше сподобалось при вивченні дисципліни» відмічали викладання та чіткість сформульованого завдання, докладна інформація по предмету, що було дуже цікаво, чітка дикція та сам інтерес викладача до дисципліни, ненапружена атмосфера на заняттях, цікавий матеріал, підготовка самостійного завдання - реферату, лекції, уважне ставлення до студентів, чітке донесення інформації, зрозумілість матеріалу. Студенти не висловлювали бажань щось змінити під час вивчення дисципліни. Серед недоліків дистанційного навчання висловили побажання проводити заняття в аудиторіях, але більшість студентів взагалі не відмічала недоліки.

Студенти високо оцінили викладачів за всіма дисциплінами, проте слід відмітити, що серед дисциплін, що викладали бакалаврам, за якими проводили анкетування, не дуже високу оцінку отримала дисципліна «Інформаційні та комунікаційні технології», викладач Клименко С.В. – 53 бали.

Рейтинг викладачів кафедри біохімії та фізіології коливався від 94 до 100 балів.

Також було проведено анкетування випускників другого магістерського рівня зимового випуску 2022-2023 н.р. за спеціальністю 091 Біологія, ОП Біохімія та фізіологія щодо дотримання академічної доброчесності. В опитуванні прийняло участь 7 здобувачів вищої освіти з 7 (100%). Всі здобувачі вищої освіти, відповіли, що знайомі з поняттям

академічної доброчесності. Частина магістрів (40%) відповіла, що жоден з видів порушень їм не відомий, інші відповіли, що їм відомі всі види порушень академічної доброчесності. Також всі студенти підтвердили, що їх інформують науково-педагогічні працівники та куратор про процедуру дотримання академічної доброчесності під час навчання в університеті та їм відомо про використання в університеті програмного забезпечення для автоматичного виявлення плагіату у роботах здобувачів. На запитання «Чи відомо Вам про наслідки порушення академічної доброчесності, передбачені для здобувачів вищої освіти в ДНУ?», усі випускники відповіли ствердно та «Чи ознайомлені Ви з нормативними документами, що регулюють політику дотримання академічної доброчесності в ДНУ?» 70% студентів відповіли ствердно. Стосовно того, чи приймаються в університеті заходи проти здобувачів, в роботах яких виявлено елементи плагіату, частина здобувачів (60%) відповіли, що не чули про такі випадки (або не знають), 40% відповіли «Так». Серед перерахованих заходів, що використовуються в університеті при виявленні плагіату у роботах здобувачів вищої освіти студенти відзначили наступні: це негативно впливає на підсумкову оцінку при захисті роботи, така робота не зараховується, пропонується часткове доопрацювання роботи, здобувач відраховується. На запитання «Які санкції щодо здобувачів Ви вважаєте доцільними у разі виявлення і доведення академічної недоброчесності?» майже всі студенти обрали варіант, що потрібне повторне проходження оцінювання - 70%, 30 % відмітили, що потрібно повторне проходження відповідного освітнього компонента програми (повторне вивчення дисципліни). Усі вважають доречними проведення дискусій, тренінгів, майстер-класів та інших заходів для популяризації академічної доброчесності з-поміж здобувачів вищої освіти, однак було лише дві ствердних відповіді на запитання «Чи приймали Ви участь у подібних заходах?» Майже всі студенти зазначили, що, на їхню думку, система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ДНУ є об'єктивною. Серед запропонованих ресурсів та процедур, які студенти особисто використовують у процесі написання робіт всі відмітили, що завжди доступні матеріали, і вони аналізують, цитують із зазначенням джерела та невелика частина відмітила також, що в окремих випадках опрацьовують доступні матеріали, аналізують, цитують із зазначенням джерела. На питання «Чи стикалися Ви під час навчання з упередженим ставленням до Вас, з необ'єктивним оцінюванням, некоректною поведінкою викладачів або інших співробітників?» 86% відповіли «Ні».

Під час обговорення результатів анкетування члени Бюро відмітили, що студенти особливо цінують вміння викладача організувати навчальний процес з використанням наочності, мультимедійних засобів / інтерактивної дошки; демонстрування лабораторних дослідів та застосуванням сучасних інтерактивних методів. Важлива також здатність викладачів спілкуватися зі студентами та доносити до студентів оцінки, які вони отримують під час поточного та семестрового контролю, ведення електронного журналу оцінок.

Переважна кількість викладачів саме так організують навчальний процес. Запропоновано організувати проведення заходів для популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти.

Доц. Дрегваль О.А. повідомила про необхідність організації зустрічей та анкетування стейкхолдерів, запрошення для співбесід зі студентами випускників минулих років та потенційних роботодавців.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити звіти, складені на основі моніторингу анкетування здобувачів вищої освіти щодо ефективності навчання та оцінювання фахового та наукового рівня науково-педагогічних працівників БЕФ; рекомендації щодо покращення якості освіти та освітньої діяльності прийняти до уваги.

2. Організувати проведення заходів для популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти.

3. Організувати зустрічі та анкетування стейкхолдерів, запросити для співбесід зі студентами випускників минулих років та потенційних роботодавців.

Головуючий на засіданні,
Голова із забезпечення якості
вищої освіти та освітньої діяльності
біолого-екологічного факультету,
канд. біол. наук., доцент

Оксана ДРЕГВАЛЬ

Секретар засідання,
доцент кафедри
фізіології та інтродукції рослин,
канд. біол. наук., доцент

Ірина КОФАН